

2009. április 2., csütörtök

A Belarusszal folytatott párbeszéd félévente esedékes értékelése

P6_TA(2009)0212

Az Európai Parlament 2009. április 2-i állásfoglalása a Belarusszal folytatott párbeszéd félévente esedékes értékeléséről

(2010/C 137 E/04)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a belarusz helyzetről szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen 2009. január 15-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
  - tekintettel a Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsának Belarusról szóló 2009. március 16-i következtetéseire, amelyben továbbra is felfüggesztik a belarusz tisztviselőkre, többek között Alekszander Lukasenkóra vonatkozó vízumkiadási tilalmat, és kibővítik a korlátozó intézkedéseket,
  - tekintettel a keleti partnerség kezdeményezéséről szóló, 2008. december 3-i, az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett bizottsági közleményre (COM(2008)0823),
  - tekintettel az Európai Uniónak az európai szomszédságpolitika (ENP) keretében a Belarusszal és népével ápolt kapcsolatok megújítására irányuló készségéről szóló 2006. november 21-i bizottsági nyilatkozatra,
  - tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a Tanács a fent említett 2009. március 16-i következtetéseiben megerősítette készségét a Belarusszal folytatott kapcsolatok elmélyítésére és az ország támogatására attól függően, hogy sikerül-e előrehaladást elérni Belarusszal a demokráciához, emberi jogokhoz és jogállamisághoz vezető úton, valamint támogatja Belarust e célok elérésében,
- B. mivel a Tanács az egyes belarusz tisztviselők utazására elrendelt korlátozások ideiglenes felfüggesztéséről szóló 2008. októberi határozatot követő események kiértékelése után, a 2008/844/KKBP tanácsi közös állásponttal ⁽²⁾ összhangban úgy határozott, hogy egy kilenchnapos időszakra fenntartja ezen utazási korlátozások alkalmazásának felfüggesztését,
- C. mivel a Tanács úgy határozott, hogy egy évvel kiterjeszti az egyes belarusz tisztviselőkkel szemben a 2006/276/KKBP közös álláspontban előírt korlátozó intézkedéseket,
- D. mivel az Uniót továbbra is aggasztja az emberi jogok helyzete Belaruszban, illetve a területen a közel-múltban tapasztalt jogsértések,
- E. mivel a Belarusz által tett pozitív lépésekre adott válaszként a Bizottság intenzív párbeszédbe kezdett az országgal többek között az energia, a környezetvédelem, a vámügyek, a közlekedés és az élelmiszerbiztonság területén, és megerősítette, hogy hajlandó kibővíteni e mindkét fél számára előnyös szakmai tárgyalások témaköreit, azon az alapon, hogy ezeknek a megbeszéléseknek nem képezheti részét az EU határa melletti új, nem nyugati típusú nukleáris erőmű építési terve;
- F. mivel a Bizottság a fent említett 2008. december 3-i közleményében útjára indította a „keleti partnerség” elnevezésű kezdeményezést, melynek célja az együttműködés megerősítése számos kelet-európai országgal,

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2009)0027.

⁽²⁾ A Tanács 2008/844/KKBP közös álláspontja (2008. november 10.) az egyes fehérorosz tisztviselőkkel szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 2006/276/KKBP közös álláspont módosításáról (HL L 300., 2008.11.11., 56. o.).

2009. április 2., csütörtök

- G. mivel Sjarhej Martinau belarusz külügyminiszter azt nyilatkozta, hogy „Belarusz pozitívan gondolkodik a keleti partnerség elnevezésű kezdeményezésben való részvételről”, és hozzátette, hogy országa szeretne a kezdeményezésben részt venni,
- H. mivel a Bizottság az Újságírók Védelmére felhívta a belarusz hatóságokat, hogy újítsák meg Andrzej Poczubut, a Gazeta Wyborcza című legnagyobb lengyel napilap helyi tudósítójának akkreditációját, és hogy vizsgálják ki az őt és családját a közelmúltban a Belarusz nyugati részén található Hrodna városában a kormánypolitika kritizálása miatt ért támadások; mivel 2009. március 17-én 148 euróra bírságotlák Andzrej Poczubutot a Belaruszi Lengyel Unió üléséről szóló tudósításáért,
1. támogatja a Tanács határozatát az egyes belarusz tisztviselők ellen hozott korlátozó intézkedések egy évvel történő meghosszabbításáról, és egyúttal az egyes belarusz tisztviselőkre kivetett utazási korlátozások kilenc hónapra történő felfüggesztésének fenntartásáról;
  2. továbbra is aggasztónak ítéli meg az emberi jogok helyzetét Belaruszban, illetve a területen a közelmúltban tapasztalt jogsértéseket, várakozással tekint a közeljövőben elindítandó belarusz emberi jogi párbeszédre;
  3. üdvözlöi a kibővített EU-Belarusz magas szintű párbeszédet, ami magában foglalja a bilaterális kapcsolatokat és a Bizottság által kezdeményezett megerősített technikai együttműködést mint a kölcsönös megértés egyik módját, valamint a felek közös problémái és a közös érdekű ügyek kezelésének lehetőségét;
  4. úgy véli, hogy az EU és Belarusz közötti politikai párbeszéd elmélyítését függővé kell tenni a szabadság korlátozásának, illetve az ellenzéki tüntetések résztvevői és az emberi jogi aktivisták elleni erőszak megszüntetéséről; ezzel összefüggésben felhív Mikalaj Autukovics, Jurij Liavonau és Uladzimir Aszipenka vállalkozók, valamint Artszim Dubszkij ellenzéki ifjúsági aktivista azonnali szabadon bocsátására, valamint a 2008. januári tüntetés 11 résztvevőjének „szabadságát korlátozó” ítéletek felülvizsgálatára;
  5. üdvözlöi és továbbra is ösztönzi a belarusz együttműködés folytatását az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalával (EBESZ/ODIHR) a választási törvény tekintetében;
  6. ragaszkodik ahhoz, hogy a belarusz demokratikus ellenzékét és a civil társadalmat teljes mértékben bevonják az EU és Belarusz között folytatandó párbeszédbe;
  7. felhívja a belarusz kormányt, hogy használja ki az elkövetkező 9 hónapot arra, hogy jelentős eredményeket mutasson fel el az alábbi területeken:
    - a belarusz választási törvény reformja annak érdekében, hogy az minden szinten garantálja az ellenzék képviselőit a választási bizottságokban, valamint biztosítsa a szavazatszámolás átláthatóságát és elszámoltathatóságát;
    - a független nyomtatott médianak az állami tulajdonú „Szajurdzuk” hírlapterjesztő hálózaton (kioszkok rendszere) és a belarusz állami tulajdonú postán, a „Belposhta” -n keresztül történő terjesztésére vonatkozó tilalom megszüntetése révén minden médiaképviselő számára egyenlő jogok biztosítása; a belarusz büntetőtörvénykönyv 367., 368., 369. cikke és 369. cikke (1) bekezdésének eltörlése, amelyekkel gyakran visszaélnek úgy, hogy azokat az újságírók szakmai tevékenységük miatti üldözésére használják fel; az összes újságíróra, többek között a külföldi médiaképviselők hivatalos képviselőire vonatkozó akkreditációs eljárás egyszerűsítése;
    - az egyesülési és gyülekezési szabadság biztosítása a belarusz büntetőtörvénykönyv 193. cikke (1) bekezdésének eltörlése révén, amely büntetőjogi felelősséget állapít meg a nem bejegyzett köztársulások, politikai pártok és alapítványok tevékenységére; a vallási szabadság biztosítása;
    - a politikai jogok és szabadságjogok biztosítása a munkahelyekről és egyetemekről politikai okokból történő eltávolítások gyakorlatának megszüntetése révén; a katonai szolgálatot megtagadó, az egyetemekről polgári engedetlenség miatt kizárt diákok üldözésének beszüntetése; számos fiatal aktivista, például Franak Viačorka, Ivan Šyla és Zmiter Fedaruk közelmúltban történt kényszerbesorozásának – amely egyenértékű az államilag elkövetett túszejtéssel – felülvizsgálata;

2009. április 2., csütörtök

8. felhívja a belarusz kormányt, hogy a halálbüntetés eltörlése érdekében (a halálbüntetésre vonatkozó moratórium alkalmazásáról szóló, 2007. december 18-i 62/149 sz. ENSZ határozat rendelkezése szerint) azonnal hirdessen moratóriumot az összes halálbüntetésre és kivégzésre, késelem nélkül változtassa meg az összes siralomházban tartott elítélt büntetését börtönbüntetésre, a nemzetközi emberi jogi szerződések alapján hangolja össze a belföldi jogszabályokat az ország kötelezettségvállalásaival, valamint biztosítsa a tisztességes eljárásra vonatkozó nemzetközileg elismert normák szigorú tiszteletben tartását;
9. felhívja a belarusz hatóságokat, hogy ismerjék el a Lengyelek Uniójának 2009. március 15-i kongresszusán elnökké választott Angelika Borys által vezetett Belaruszi Lengyelek Unióját;
10. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy amennyiben Belarusz 9 hónap alatt teljesíti a fenti kritériumokat, vegyék fontolóra az utazási tilalom végleges visszavonását, illetve a gazdasági és társadalmi folyamatokat megkönnyítő és Belarusznak a demokratikus nemzetek európai családjába történő integrációs folyamatát felgyorsító intézkedéseket;
11. felszólítja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy tegyenek további lépéseket a belarusz állampolgárokat érintő vízumeljárások liberalizációja irányába, mivel az ilyen intézkedések alapvető fontosságúak a Belarusszal kapcsolatos európai uniós politika fő célkitűzésének eléréséhez, nevezetesen a Belaruszt az európai regionális folyamatok részévé tenni, és az ország demokratizálódási folyamatának visszafordíthatatlanná tételét; ebben az összefüggésben sürgeti őket, hogy vizsgálják meg a schengeni térségbe belépő belarusz állampolgárok számára a vízumköltségek csökkentésének, illetve azok beszerzési eljárása egyszerűsítésének lehetőségét;
12. felhívja a Bizottságot, hogy a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze (EIDHR) ⁽¹⁾ révén maradéktalanul és hatékonyan vegye igénybe a belarusz civil társadalom és a demokratikus folyamatok támogatásának lehetőségeit; sürgeti a Bizottságot, hogy rendszeresen és maradéktalanul tájékoztassa a Parlamentet arról, hogy mire fordítják az EIDHR forrásait;
13. felhívja a Bizottságot, hogy nyújtsanak pénzügyi támogatást a Belsat nevű független belarusz televíziós csatorna részére, és sürgeti a belarusz kormányt, hogy hivatalosan jegyezze be a Belsat csatornát Belaruszban felhívja a belarusz kormányt, hogy a jó szándék és a pozitív változások jeléül tegye lehetővé a litvániai Vilniusba száműzött belarusz „Európai Bölcsészettudományi Egyetem” (EHU) számára a Belaruszba történő a szabad működést biztosító valódi garanciákon alapuló jogszerű visszatérést és a szükséges feltételek melletti Minszkben történő ismételt letelepedést, különösen annak révén, hogy 2009 folyamán engedélyezi az egyetem számára könyvtára visszaállítását Minszkben az épületek és a jelentős belarusz, orosz, angol, német és francia gyűjtemény nyilvánossá tételéhez és mindenki által elérhetővé tételéhez szükséges feltételek megteremtése által;
14. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy vegye fontolóra az üzleti környezet, a kereskedelem, a befektetések, az energiaügyi és a közlekedési infrastruktúra, valamint az EU és Belarusz közötti határokon átnyúló együttműködés fejlesztésére irányuló intézkedések meghozatalát annak érdekében, hogy hozzájáruljon a belarusz állampolgárok jólétéhez és fellendüléséhez, valamint hogy megkönnyítse számukra az EU-val történő kommunikációt és az EU-ba történő szabad utazást;
15. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok parlamentjeinek és kormányainak, az ENSZ főtitkárnak, az EBESZ és az Európa Tanács parlamenti közgyűléseinek, a Független Államok Közössége titkárságának, valamint a belarusz parlamentnek és kormánynak.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1889/2006/EK rendelete (2006. december 20.) a demokrácia és az emberi jogok világszintű előmozdítása finanszírozási eszközének (a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze) létrehozásáról (HL L 386., 2006.12.29., 1. o.).